

PEDAGOGIZACJA RODZICÓW

19 .11. 2009 rok

**Jak rozmawiać
z dziećmi
o bardzo ważnych
sprawach**

Wstęp

Współczesny świat nie jest na miarę serc i umysłów naszych dzieci. One pragną poczucia bezpieczeństwa, poczucia, że są kochane. Wszystko, co niezrozumiałe i obce może budzić niepokój i poczucie zagrożenia.

Dzieci gubią się w coraz bardziej skomplikowanym świecie ludzi dorosłych, a jednocześnie tylko dorośli mogą im ten trudny świat objaśnić i nauczyć je w nim żyć.

Wyjaśnieniu dzieci tego, co niezrozumiałe, co nieraz bolesne i czym trudno się pogodzić, służy niniejsza pedagogizacja. Może stanowić praktyczną pomoc w rozmowach z dziećmi o sprawach, które są dla nich trudne do zrozumienia, a równocześnie ważne ze względu na wyzwania stawiane przez życie.

Jest oczywiście wiele spraw także trudnych dla rodziców, którzy niekiedy mogą być skrepowani rozmową na pewne tematy, nie wiedzą, co oraz jak mówić i w jaki sposób odpowiadać na pytania dzieci.

Jakich użyć słów, a jakich unikać, w jaki sposób pocieszyć dziecko, jak wzmocnić poczucie własnej wartości, dodać mu odwagi do poradzenia sobie z problemem. Rozmowy na nurtujące dzieci problemy pogłębiają uczucie wzajemnego zaufania, uczą szacunku i przede wszystkim miłości.

Dlaczego powinniśmy rozmawiać z dziećmi?

Dzieci mają w sobie naturalną ciekawość świata. Rodzice powinni być podstawowym źródłem informacji i uczyć się z dziećmi rozmawiać otwarcie, rozsądnie i uczciwie. Każdy rodzic powinien starać się być „otwartym na pytania”. Nie można dzieciom dokuczać, karać czy osądzać za treść zadawanych pytań.

Rodzic powinien odpowiadać na nie słowami i czynami, które informują „Tak się cieszę, że zapytałeś”.

Dzieci intuicyjnie wyczuwają, w jakim stopniu rodzice są skłonni rozmawiać na pewne tematy. Jeśli rodzic unikał „wstydlivych” tematów, to dziecko poszuka informacji od kogoś innego.

Kiedy powinno się rozmawiać z dziećmi?

Czas od czterech lat do dwunastu to okres formowania się osobowości, przekonań, wartości i postaw. Wtedy dzieci są otwarte na przewodnictwo rodziców i są zainteresowane przyjmowaniem od nich wskazówek. Najłatwiej rozmawiać z dziećmi małymi, ponieważ są one bardziej otwarte.

Jak rozmawiać z dziećmi?

❑ **Musisz wiedzieć, o czym mówisz** – aby rady były skuteczne, trzeba stać się ekspertem w danej dziedzinie. Zanim udzielimy rady na jakikolwiek temat, należy się zapoznać z odpowiednią literaturą.

❑ **Bądź godny zaufania** – mów otwarcie o tym, co wiesz i przyznawaj się, gdy czegoś nie wiesz. Należy unikać wyolbrzymiania prawdy, po to, by zrobić wrażenie, oraz fałszowania prawdy. Niech dzieci wiedzą, że mogą wierzyć w to, co mówisz.

- ❑ **Mów zwięźle** – nie owijaj w bawełnę, zmierzaj prosto do celu. Zyskasz uwagę i szacunek, jeśli nie będziesz prawił kazań.
- ❑ **Mów zrozumiale** – używaj prostego języka dostosowanego do poziomu rozwoju dziecka.
- ❑ **Szanuj poglądy dziecka** – pytaj dzieci, co sądzą o konkretnych sprawach, zamiast narzucać, co mają myśleć i co robić. Pamiętaj, żeby wysłuchać opinii dzieci, aby była to *rozmowa*, a nie *przemowa*. Pomaga to dzieciom rozwinać zdolność myślenia i niezależność sądów.

Wizyta u dentysty

Należy przekazać pozytywne nastawienie do opieki dentystycznej. Zawsze trzeba przekazać dziecku pomocną i pozytywną rolę lekarza. Można powiedzieć: „Pamiętam, gdy byłam w zeszłym roku, miałam dziurę w zębie, lekarz wiedział, co zrobić, aby mi ulżyć. Byłam taka zadowolona, że zwróciłam się o pomoc”. Postaraj się także uniknąć straszenia wizytą.

Przygotowanie dziecka do wizyty u dentysty:

Strach dziecka przed wizytą wynika prawdopodobnie z nieznaności pewnych aspektów tego wydarzenia. Do dentysty chodzimy rzadziej niż do pediatry, więc dziecko potrzebuje nieco więcej czasu, aby przyswoić wszystkie fakty, które mu przekazemy. Można to zrobić w następując

„W czwartek pójdziemy do dentysty. To lekarz, który zajmuje się leczeniem zębów. Chce ci pomóc, aby twoje żęby były silne i zdrowe”.

- ✓ „Kiedy wejdziemy do gabinetu dentysty usiądziesz na fotelu, który przypomina bujany fotel w naszym salonie, ale jest bardziej zabawnie, bo doktor może go przesuwac w góre i w dół”.
- ✓ „Lekarz przykryje Cię dużym fartuchem. Wszyscy – nawet mama i tata – dostają u dentysty taki fartuch. Dzięki niemu ubranie się nie brudzi, kiedy lekarz czyści zęby”.
- ✓ „Będzie świeciło na Ciebie bardzo jasne światło. Dzięki temu lekarz widzi wszystkie twoje zęby”.
- ✓ „Lekarz położy wszystkie narzędzia dentystyczne na małej tacce przy swoim fotelu. Będą tam takie przedmioty jak małe ręczne lusterko, metalowe wykałaczki i kłębki waty”.
- ✓ „Lekarz poprosi cię, abyś bardzo szeroko otworzyła buzię, i wtedy włoży ci do buzi małe lusterko, aby obejrzeć wszystkie zęby”.

NAUCZENIE DZIECI STRATEGII RADZENIA SOBIE ZE STRESEM

- ❖ **Wspólna zabawa z podziałem na role** - Najpierw dorosły jest dentystą a dziecko pacjentem. Potem następuje zamiana ról. To daje poczucie kontroli i czas na zapoznanie się z tym, co ma się wydarzyć w rzeczywistości. Dziecko może się również bawić z lalkami, misiami.
- ❖ **Ćwicz pozytywne mówienie do siebie** – przed pójściem do lekarza, należy przećwiczyć z dzieckiem mówienie takich rzeczy, jak: „To dobry dentysta (lekarz). Dobrze mi idzie. Poradzę sobie z tym. Świetnie sobie poradzę”.
- ❖ **Pamiętaj o głębokim oddychaniu** – to uspokaja
- ❖ **Spróbuj uruchomić wyobraźnię** - myślimy o jakimś miłym, zabawnym miejscu, gdzie siedzimy na fotelu dentystycznym np.: na boisku, nad jeziorem, w parku rozrywki.

Wizyta u dentysty to nieunikniona konieczność. Zatem najlepsze, co możesz zrobić, to zmniejszyć uczucie niepokoju i strachu i umożliwić dzieciom kontrolę nad tą sytuacją.

Święty Mikołaj

Święty Mikołaj ucieleśnia wszystkie cudowne cechy, jest tajemniczym człowiekiem, który mieszka gdzieś daleko, a jednak widzi wszystko co robimy. Ma warsztat pełen zabawek, które wykonali mali krasnale. Przemieszcza się na latających reniferach . Przynosi zabawki dzieciom, które starały się być grzeczne. Święty Mikołaj pomaga odczuć radość z narodzin Chrystusa, ofiarując prezenty dla uczczenia świąt.

Wiara w Świętego Mikołaja daje nie tylko dzieciom, ale również i dorosłym pozwolenie na bycie dziećmi. Ponieważ wierzymy w to, co Święty Mikołaj *ucieleśnia* – w dobroć i hojność – możemy z przekonaniem powiedzieć naszym dzieciom: „**Tak, Święty Mikołaj istnieje**”.

Najpierw należy wysłuchać dziecka i odpowiedzieć pytaniem na pytanie: „A ty jak sądzisz?”

Jednak w miarę upływu czasu dzieci uświadamiają sobie, że jeden człowiek nie może odwiedzić w ciągu jednej nocy wszystkich domów na świecie ani przewieźć na jednych saniach zabawek dla wszystkich dzieci.

W takim wypadku pora na uczciwą rozmowę. Można powiedzieć: „Święty Mikołaj jest istotnie wymyśloną osobą. Ale to, w co wierzysz poprzez postać Świętego Mikołaja, jest prawdziwe. Jest on dobrym duchem Bożego Narodzenia. pomaga małym dzieciom zrozumieć ideę obdarowywania prezentami i obdarzania miłością z oraz radowania się z narodzin Chrystusa”.

Może dojść do takiej sytuacji, kiedy dziecko źle zniesie prawdę o Świętym Mikołaju i może zarzucić rodzicom kłamstwo. Wtedy możemy powiedzieć: Czy kiedy Ty dorośniesz i będziesz miał swoje dzieci, będziesz chciał, aby wierzyły w Świętego Mikołaja? Założę się, że tak, ponieważ to bardzo radosna część świątecznej tradycji. I mam nadzieję, że wspomnienia z tych lat opromienią ci wszystkie święta w przyszłości”.

Ważne jest to, co Święty Mikołaj uosabia. Rozmowa o tym, jakie wartości duchowe reprezentuje Święty Mikołaj, może odwieść dzieci od dopytywania się, czy istotnie było wprowadzane w błąd.

Nieznajomi

Rozmowy o nieznajomych powinny być częścią nieustannie trwającej nauki na temat bezpieczeństwa. Naszym zadaniem jest ostrzeżenie dzieci przed niebezpiecznymi sytuacjami z udziałem nieznajomych, aby mogły się bronić przed złymi ludźmi, a nie wzbudzanie w nich strachu przed osobami dobrymi. Mówienie dziecku: „Nigdy nie rozmawiaj z obcymi” jest nakazem niemożliwym do przestrzegania.

Sugerujemy, że wszyscy nieznajomi są źli – wszyscy tylko czekają, że porwać i zabić małe dzieci. Przecież w każdej nowej sytuacji dziecko styka się z ludźmi nieznajomymi. Musimy szczegółowo określić okoliczności, w których dziecko nie powinno rozmawiać z nieznajomymi i wyjaśnić detale, w jaki sposób sobie radzić w potencjalnie niezręcznych sytuacjach. W ten sposób dziecko będzie miało poczucie bezpieczeństwa.

Każdego dnia trzeba być wyczulonym na sytuacje i uczyć dziecko bezpiecznego kontaktowania się z nieznajomymi. Media dają nam również sposobność do rozmowy. Jeśli usłyszymy o porwaniu jakiegoś dziecka, możemy zapytać: **„Jak, twoim zdaniem, mogło do tego dojść?”**.

Takie pytanie skłoni dziecko do zastanowienia się, w jaki sposób można uniknąć podobnego losu.

Co powinno się mówić dzieciom na temat nieznajomych?

- „Nigdy nie przyjmuj jedzenia ani prezentów od nieznajomych”.
- „Nigdy nie zgadzaj się na podwiezienie, nawet jeśli ta osoba ta mówi ci, że twoja rodzina prosiła ich, aby Cię odebrali”.
- „Nigdy nie baw się w zaułkach, pustych budynkach, domach w budowie czy w oddalonych lub opustoszałych miejscach”.
- „Nigdy nie idź z nieznajomym, który proponuje ci jakąś grę, zabawki, jedzenie czy słodycze”.

- „Nie chodź sam do toalety, na stacjach benzynowych, w kinie i w restauracjach”.
- „Kiedy odbierasz telefon, nigdy nie podawaj własnego nazwiska, adresu ani nie mów, kto jest w domu”.
- „Nigdy nie mów nieznanemu, że jesteś sam w domu. Powiedz, że mama jest ogrodzie, a tata bierze prysznic”.
- „Jeśli jesteś sam w domu i do drzwi dzwoni ktoś obcy, nigdy nie otwieraj. Porozmawiaj przez drzwi i powiedz, że rodzice są zajęci albo śpią. Nie wpuszczaj obcej osoby do środka, obojętnie jakie poda uzasadnienie”.
- „Jeśli ktoś obcy chwyci cię mocno z całej siły krzycz. Wołaj: „Nie znam tej osoby” jeśli w pobliżu nie ma nikogo, kto by widział, co się dzieje, krzycz: „Pali się!”

Ważne jest ciągle powtarzanie zasad bezpieczeństwa, ponieważ dzieci w stresie nie będą pamiętały, co usłyszały tylko raz. Skuteczną metodą jest zabawa w „**co by było, gdyby...**”, która każe się zastanowić, w jaki sposób zachowałyby się w sytuacji zagrożenia.

- ❖ „Co by było, gdyby lał deszcz, a jakiś nieznajomy zaproponował co podwiezienie do domu? Co byś zrobił?”
- ❖ „Co by było, gdyby ktoś podszedł co ciebie na placu zabaw i powiedział: „Mój piesek zginął. Pomożesz mi go poszukać?”
- ❖ „Co by było, gdyby jakaś kobieta zadzwoniła do drzwi, kiedy nie ma mnie w domu, i powiedziała, że zepsuł jej się samochód i chciałyby zadzwonić do warsztatu? Co byś zrobił?”
- ❖ „Co by było, gdyby mężczyzna, którego nie znasz, zawołał Cię po imieniu i powiedział, że twoja matka prosiła go, aby cie odebrał ze szkoły? Co byś powiedział?”

❖ „Co by było, gdybyś wracał sam ze szkoły i zauważył, że ktoś za tobą idzie? Co byś zrobił?”

Dzieci muszą wiedzieć, że niektórzy nieznajomi w pewnych okolicznościach nie są dobrymi ludźmi. Muszą wiedzieć, co robić kiedy podejdzie do nich ktoś obcy albo poczują się zagrożone. Te informacje upoważniają dzieci do samoobrony i zmniejszają ich lek przed obcymi.

Literatura:

- ❑ **Shmuley Boteach „10 rozmów, które każdy powinien przeprowadzić ze swoim dzieckiem”;**
- ❑ **Isabelle Filliozat „W sercu emocji dzieci”;**
- ❑ **Charles E. Schaefer, Theresa Foy DiGeronimo „Jak rozmawiać z dziećmi o bardzo ważnych sprawach” – dla rodziców dzieci od 4 do 12 lat. Konkretnie pytania i odpowiedzi oraz pożyteczne wskazówki.**

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ !!!

Opracowanie: Monika Wawrzyńska